

NÉPSZABADSÁG

1961. augusztus 20, vasárnap A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT KÖZPONTI LAPJA XIX. évfolyam, 198. szám

GAGARIN BUDAPESTEN

Ujjongva köszöntötte a világűr Kolombusát a főváros népe 20 kilométeres sorfal a Ferihegyi repülőtértől a Moszkva térig
Kétszázézezes nagygyűlés a Hősök terén

Szombat reggel kilenc óra 40 perckor a Ferihegyi repülőtérre megérkezett Jurij Alekszejevics Gagarin, a világ első űrhajósa, akit a forradalmi munkás-paraszt kormány hívott meg magyarországi látogatásra.

Már a kora reggeli órákban tíz- és tízezrek indultak el a Ferihegyi repülőtérre, s azokra az útvonalakra, ahol Gagarin el fog haladni. Kilenc órára már több mint 25 000 ember gyűlt össze a Ferihegyi repülőtérre. Sokan emelték magasba az első űrrepülő képét, s a repülőtér főépületének homlokzatán hatalmas transzparensszen orosz és magyar nyelvű felirat köszöntötte a kedves vendéget.

Jurij Gagarin és családja fogadására a Ferihegyi repülőtérre megjelent Biszku Béla, Fock Jenő, Kállai Gyula, a Minisztertanács első elnökhelyettese, Marosán György, Nemes Dezső, Rónai Sándor, Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Gáspár Sándor és Szirmai István, a Politikai Bizottság póttagjai, valamint az MSZMP Központi

Bizottságának, az Elnöki Tanácsnak és a forradalmi munkás-paraszt kormányának több tagja. Jelen volt a kedves vendég érkezésénél V. I. Usztyinov, a Szovjetunió budapesti rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, valamint a Budapesten akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja.

Gagarin órnagy IL-14-es különrepülőgéppel érkezett. A repülőgép ajtajában megjelenő mosolygó arcú fiatalembert, Jurij Gagarint óriási lelkesedéssel fogadták a budapestiek. De kijutott az ünneplésből a hős űrrepülő feleségének, Valentyina Ivanovna asszonynak és kislányuknak, az öthónapos, bájos Gálócskának is.

A kormány vezetői üdvözlötték a kedves vendéget, majd Gagarin Kállai Gyula, Marosán György, Nagy Józsefné könnyűipari miniszter és V. I. Usztyinov társaságában fellépett a díszmelvevényre. A világ első űrutasát a kormány nevében Kállai Gyula elvtárs, a Minisztertanács első elnökhelyettese üdvözlötte.

Megérkeztek!

Kállai Gyula elvtárs üdvözlő beszéde

Drága barátunk, kedves vendégünk, Jurij Alekszejevics Gagarin elvtárs! (Hatalmas taps, éljenzés.)

Drága Valentyina Ivanovna! (Nagy taps.)

Kedves Gálócskák! (Derűtség, taps.)

Kedves elvtársak!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsa, az egész dolgozó magyar nép nevében forró szeretettel üdvözlöm hazánk földjén Jurij Alekszejevics Gagarin elvtársat, a Szovjetunió hőst, a világ első űrhajósa, drága barátunkat és népünk kedves vendégét. (Nagy taps.) Üdvözlöm kedves feleségét, Valentyina Ivanovna elvtársnőt, üdvözlöm a szeretettel csokolom gyönyörű kislányukat, Gálócskát. (Taps.)

E helyről is forró elvtársi üdvözlőnkét küldjük a nagyszerű szovjet embereknek,

a hős űrrepülő szüleinek, Alekszej Ivanovics Gagarinnak és Anna Tyimofejevna Gagarinnának. (Taps.) Köszöntjük a Lenini Komszomolt és a Szovjetunió Kommunista Pártját, hogy olyan nagyszerű embert neveltek, mint a mi kedves vendégünk, Jurij Alekszejevics Gagarin. (Hatalmas éljenzés, taps.)

Drága barátunk!

A magyar nép örökre szívébe zárta önt. Attól a perctől kezdve, hogy felrepült a világűrbe, hazánk földjén is százazrek és milliók figyelték útját. Amikor a világűr térségeiben a legtovább volt tőlünk, szívünkhez akkor került a legközelebb.

Lapjaink közölték kedves feleségéről az űrrepülés idején készült fényképet, amelyről egész

népünk láthatta, milyen féltő szeretettel várja vissza férjét arról az útról, ahol ember még sohasem járt. Ez nálunk is milliók és milliók előtt tette még rokonszenvesebbé és kedvesebbé Valentyina Ivanovna alakját, akit népünk szintén szívébe fogadott. (Taps.) Elmondhatjuk, kedves Jurij Alekszejevics, mi is hasonló izgalommal és szeretettel figyeltük földkörüli útját és vártuk sikeres visszatérését. Ön egy eladig ismeretlen világot tárt fel embertársai előtt, s ezért joggal nevezik önt a világűr Kolombusának.

Kedves elvtársak!

Jól tudjuk: nem véletlen, hogy éppen az a nép nyitotta meg az emberiség előtt a világmindenség kapuját, amely a Földön a kommunizmus kapuit nyitogatja.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Végeláthatatlan sorfal között halad az oszlop. Mindenki látni akarja az első űrhajósa.

GAGARIN BUDAPESTEN

(Folytatás az 1. oldalról.)

A kommunizmust építő Szovjetunió nagyszerű tudományos eredményei, óriási sikerei a világűr meghódításában, az egész emberiség békéjét szolgálják.

Eltársak!

Amikor magunk előtt látjuk az örökké mosolygó Gagarin elvtársat, a világűr és a földgolyó e nagyszerű békediplomatáját, s magunk elé képzeljük hű barátját és harcostársát, German Tyitovot, valamint azokat, akik őket követni fogják, újra meg újra megerősödik bennünk az a tudat,

hogy korunkban a nemzetközi élet fejlődésének csak egy útja van — és ez a béke és a népek békés egymás mellett élésének az útja. Gagarin és Tyitov űrrepülése, s az a nagyszerű tudományos fejlődés, ami ezt lehetővé tette, segíti az emberiséget az olyan égető problémák megoldásában is, mint a német békeszerződés megkötése, az általános és teljes leszerelés megvalósítása, s az örök béke megteremtése.

Alkotmányunk 12 évvel ezelőtt széles utat nyitott a szocialista társadalom építésének. Ma merőben más körülmények között ünnepelünk. Nemcsak a népi hatalmat ünnepeljük, hanem azt is, hogy

12 évi munkánk után közeljutunk a szocialista társadalom építésének befejezéséhez. Külön örülünk annak, s ünnepünk fényét emeli, hogy e nagy napon körünkben üdvözölhetjük a világ első űrhajóját, a mi nagyszerű Jurij Alekszejevics Gagarinunkat! (Nagy taps, éljenzés, hurrá-kiáltások.)

Még egyszer üdvözlöm és köszöntöm önt, kedves feleségét és kedves kislányát, s kívánom, hogy érezzék jól magukat minálunk. (Hatalmas taps.)

Éljen a kommunizmust építő Szovjetunió, a béke legerősebb bástyája!

**Éljen a népek barátsága!
Éljen a béke! (Hatalmas taps.)**

pülötéri fogadtatás után Jurij Gagarin őrnagy Marosán György és Kállai Gyula társaságában és nyitott, ZISZ típusú gépkocsiban hajtattott el a Ferihegyi repülőtérre. Gagarin gépkocsiját fehér bukkósiskos motoros rendőrök kísérték. Végig a gyorsforgalmi úton tiz- és tizezrek álltak és köszöntötték a hős őrnagyot. A

környező üzemek munkásai néhány percre megszakitották munkájukat, s ők is idejöttek, hogy szemtanúi lehessenek Gagarin Budapestre érkezésének. Jobbról is, balról is virágsokrok hullottak az autóra, s már itt, a Ferihegyi úton is hatalmas embergyűrűben, diadalmenetben vonult be Gagarin a fővárosba.

Gagarin őrnagy válasza

Baráti ölelés...

— Szeretnék szívöböl jövő köszönetet mondani minden magyar dolgozónak, akik űrrepülésem napján sok üdvözlő táviratot és levelet küldtek nekem és szeretném köszönetemet kifejezni azért a rengeteg meghívásért is, amely Magyarországról érkezett hozzám azzal a kívánsággal, hogy látogassak el üzemeikbe, gyáraikba, otthonaikba — mondotta bevezetőben az első számú űrpilóta. — A meghívás olyan sok, hogy egyszer

rűen lehetetlenség lenne mindenhova elmenni, éppen ezért bocsánatot kérek mindenkitől, ha eset-

leg nem tudnánk valamennyi helyre ellátogatni.

A sokmillió szovjet nép üdvözlését hoztam el magammal. Népünk nagy érdeklődéssel kíséri az önök munkáját, életét. — Gagarin ezután a II. számú űrhajós, German Tyitov őrnagy üdvözlését tolmácsolta, majd hozzáfűzte, hogy űrhajóstársa kitűnően érzi magát, egészséges, azonban jelenleg orvosi ellenőrzés alatt áll, ezért nem tudott eleget tenni a meghívásnak. Remélhető azonban, hogy a jövőben az ő magyarországi látogatására is sor kerülhet. — Engedjék meg — mondotta —, hogy átadjam önöknek a többi szovjet űrrepülőtársam forró üdvözlését, akik megkértek erre, amikor kikísérték a repülőtérre.

Gagarin őrnagy nagy derűség közepette jegyezte meg: — Néhány napot töltünk itt, az önök hazájában, s bizonyos vagyok abban, hogy ezek meleg napok lesznek. A meleget nem az időjárásra értem, hanem a magyar dolgozókkal való találkozásomra, s a magyar és a szovjet nép közötti barátságunkra.

Beszéde végén még egyszer köszönetet mondott a forró, testvéri fogadtatásért és sok sikert kívánt népünknek a szocializmust építő munkájában.

Indulás a városba

Gagarin szavai után sokáig zúgott az éljen, majd az őrnagy lépett a díszemlévről, s pillanatok alatt körülvettek az újságírók, fotoriporterek. Ezután Marosán György és Kállai Gyula elvtársak társaságában a fogadására

idejött budapestiek üdvözlésére sietett. Hatalmas éljenzés zúgott a repülőtér fölött, ezrek és ezrek akartak kezét szorítani a derűs arcú, mosolygó fiatalemberrel és családjával.

A rendkívül forró hangulatú re-

Ha valaki űrhajós létére ilyen jóképű, ezzel is számolnia kell.

Már a repülőtérre is hatalmas tömeg várja a vendégeket.

REPÜLŐÉLMÉNYEK AZ ELSŐ ŰRHAJÓSSAL:

Gagarinnékkal úton Magyarországra

Kevesen emlékeznek Moszkvában olyan itéletidőre, mint amilyen péntek éjszaka uralkodott a városban. Este tört ki a vihar — északadással és mennydörgéssel

—, de úgy tűnt, reggelig sem adja ki a mérgét és le kell mondanunk arról, hogy Jurij Gagarin szombat reggel Budapestre érkezessen. Éjjel két órakor, amikor gépko-

csin elindultunk a fővárostól távolos repülőtérre, még a Csajka is csak lépésben haladhatott a rossz látási viszonyok miatt. A reflektor semmit sem ért, csak a

gyakori villámlások fénye hatolt át a sűrű esőfüggönyön. Így érkezünk el egy útelágazáshoz, ahonnan már katonai gépkocsi vezetett bennünket tovább a repülőtérig.

A betonkifutón már ott állt a gép. Felszállásról azonban szó sem lehetett. Gagarin és utitársai szakértő szemekkel kémlelték az eget, meghallgatták a meteorológus jelentését és megállapították, hogy itt bizony legalább egy órát kell várakozni.

De ez az óra legalább kellemesen telt el. A gép kabinja oltalmat nyújtott a meg-megújuló szélvihar ellen, ide húzódtak baráti beszélgetésre az utasok és Révész Géza elvtárs, moszkvai nagykövetségünk, valamint felesége, akik a hazánkba induló kedves vendégek búcsúztatására jöttek el a repülőtérre.

Végre csendesebb lett a szél s a gép engedélyt kapott a felszállásra. A vezető pilóta megígérte, hogy igyekszik lerövidíteni az öt és fél óras repülési időtartamot, és valamit „lefარag” a késésből, hiszen a budapestiek már bizonyára türelmetlenül várják vendégeiket. S a Kárpátokig kedvezőtlen légköri viszonyok ellenére is, valóban sikerült negyedórával csökkentenie a késést.

Persze, amíg a gép nem került ki a közvetlen viharzónából, az utazás bizony nem volt kellemes. Csak hárman nem vettek tudomást a hirtelen szállókésésekről: Jurij Gagarin, Kamanyin repülőaltábornagy, s a csöpp Gálocska. Mi, akik sápadtan túrtuk a hintázást, irigykedve néztük őket, s különösen Gálocskát, aki olyan édesen aludt az egyik díványon, mint ha otthon feküdné az ágyában.

— Űrhajóslány, — állapította meg a Pravda tudósítója.

Gálocska felébredt.

Mire Ukrajna fölé ért a gép, a szél is csendesebb lett, a hangulat is felmelegedett. Teázunk, s megindult a tréfálgatás. Összeszokott társaság ez: együtt repültek be a fél világot, szemvillantásból is értik egymást, meg aztán mindenre tudnak valami tréfát is. Gagarin például, amikor egy kis játékra az ölébe vette Gálocskát, elnevezte „úrdadának”.

Addig emelkedett a hangulat, hogy a Dnyeper felett jókedvünkben már birkóztunk is az űrhajóssal. Kamanyin altábornagynak minden tekintélyére szüksége volt a rendszináláshoz: — Hagyjátok abba, csikók, szétveritek a gépet. Hadd szóljak itt néhány szót Nyikolaj Kamanyin altábornagy-ról is, aki ugyancsak a Szovjetunió híres emberei közé tartozik. Bizonyára nálunk is sokan emlé-

Igy vándorolt kézzől kézre Gálja a Magyarországra tartó repülőgépen. (Pavel Barasevnek, a Novosztij hírügynökség különtudósítójának felvételei.)

Diadalmenet végig a városon

Az Üllői út és a Nagykörút sarkán, a járda melletti első sorban már reggel fél kilenckor kiakasztották volna a „megtelt” táblát. A környező négy sarokház erkélyei, ablakai már ekkor zsúfoltak voltak. Szerencsés ember, aki itt lakik, vagy akinek ebben a „páholyban” jutott hely. Még az egyelőre lakatlan Lottó-ház ablakai is úgy tűntek ezekben az órákban, mintha tömegszállítás lenne mögöttük, annyi szemfüles néző várta innen, hogy megláthassa az első űrrepülőt.

A jókedvvel várakozó tömeg találmányosága határtalan. Az első tréfákat a Corvin Mozi kínálta — itt játsszák jó ideje a 80 nap alatt a Föld körül című amerikai filmet.

— Verne óta visszaestek — mondják — most nem angolok nyerik a földközi versenyt. Megtapsolják a reklámkocsit, amely a Bátorok arénáját hirdeti. Egy diákcsoport vitázik, ki merne felrelyülni a kozmoszba, ki nem. Végül megállapodnak, hogy a továbbibig a földrajztanárt repítik majd föl. Aztán, ahogy halad az óramutató, azt kezdik számolni, ha valaki 88 perc alatt kerülte meg a Földet, mennyi ideig juthat el Ferihegytől a Nagykörútig.

Vége a Kun Béla tér felől morajlani kezd az Üllői út. Jön! Hivatásos és amatőr fotósok emelik fel gépüket, berreg a filmfelvevő. Már messziről látszik a kigyózó autókarakán, államfőt sem kísérne oly nagy gépkocsitömeg, mint ezt a kedvesen mosolygó, virágcsokrot a levegőben elkápo és mindjárt továbbadó, végtelenül rokonszenves fiatal hóst. „Éljen! — Hurrá! — Vivát!” — kiabálja mindenki.

Az Üllői úttól a Margit-hídig mindenki az űrhajósról és az űrhajózásról beszélt, tízezrek várták Jurij Gagarint.

A Wesselényi utca sarkán egy idősebb néni magyarázott kisunokájának: „Jön a Gagarin bácsi kislánya is, majd megmutatom neked.” A hat év körüli fiúcska érdeklődött, hogy milyen nagy az a lány, s amikor a körülötte állók felvilágosították, hogy öt-

Hová lehetne még felmászni...

hónapos, kissé csalódottan legyintett: „Csak olyan kicsi? Akkor inkább a Gagarin bácsit figyelem.”

Minden hely foglalt az ablakokban

Tíz órakor már „minden hely elkelt” a Lenin körüti házak ablakaiban és erkélyein. Az emberek még a villamos oldalára és az autók tetejére is felkapaszkodtak.

Lassan kiürültek a körüti üzletek is. A Papír- és Irószertobozban az eladók barátságosan fel is szólították a kedves vevőket, hogy fejezzék be a vásárlást, s ne haragudjanak, hogy rövid időre bezárnak, de ők is látni akarják Gagarint. Az üzletekből létrák, székek, sámlik kerültek elő s arra álltak az emberek, hogy jobban láthassanak. Amikor végigszángalodott a hír a tömegben, hogy „jönnek”, mint a felbolygatott méhkas, olyan lett a körút. A József körüti 19-es számú fodrászüzletben még a bura alól is kiszaladtak a nők és különböző csavarókkal, fülleszorítókkal, hajhálóval „diszítve” furakodtak a tömeg közé. Mit számított most a frizura!

A bukósisakos rendőrök díszkíséretében megjelent a nyitott autó. Az emberek kíváncsian lesték az integető, kedvesen mosolygó fiatalembert és végigzúgott a körút hosszan: „Éljen Gagarin!” „Nézzétek, ott a Jurij!” „Végre, hozzánk is eljött...” Igen sokan kis piros zászlókat lobogtattak, virágcsokrok szálltak az autó felé.

Kovács József MÁV-főintéző, Fonyódon lakik. Eredetileg is Pestre akart jönni szombat este, a Népstadionba, de amikor meghallotta, hogy Gagarin jön, hajnalban indult. Éjjel szolgálatban, egész nap Pesten, s este utazik vissza szolgálatba. Azt mondja, a film, a fénykép nem elég, személyesen látni kell az első űrutast.

Akit Berlinben irigyelnek majd

Gertrud Riech, berlini óvónő kéthetes üdülésen van Budapesten. Nem is remélte, hogy egy külön „ünnepi programot” kap, ha Gagarin még nem is volt Németországban, ő már személyesen is látta, sőt, nagyon irigyelni fogják a berliniek, amikor viszi a maga készíttette képet az autóból integető Gagarinról. (Amikor feltűnt a

kocsisor, valóban villámgyorsan fényképezett, azt mondja, biztosan sikerül a mosolygó Gagarin-kép.)

Konrad Wiszkowski és Wodak Pfeiffer lengyel gyerekek, szülei itt dolgoznak a lengyel külképviseletnél, most pótolni akarják, amit Varsóban elmulasztottak.

A Mosoly Cukrászda termelő-részlegének fehérköpenyes, főkötős dolgozója a kemence, fából készült felhágólépcsőjét hozták ki alkalmi lelátónak. Itt van Bárdos Irén KISZ-titkár is, s a többiek, cukrászok, cukrászlányok. Megszervezték, ketten mindig bent vannak a kemencénél, váltják egymást. Amikor Gagarin jön, majd az ügyeltesek is kijönnek. Pusztai Géza nyugdíjas laka-

tos panaszkodik: nem érti teljesen az űrrepülés technikáját, nincs ideje megtanulni, de éppúgy magáénak érzi Gagarint, mint a nyolcéves Váci Lacika és négyéves Tomi öccse, akik anyukával jöttek ki, kezükben egy-egy csokor szegfű, megkísérik bedobni az autóra.

Vége elzúg a zászlós rendőrmotor, a fehérsisakos motoros kíséret, ott áll a nyitott kocsiiban Gagarin, mögötte ülnek Marosán és Kállai elvtársak, felzúg a tömeg: Gagarin! Karok emelkednek üdvözlésére. Gagarin visszaint. Budapestre érkezett, s mi biztosan tudjuk, hogy ő is úgy érzi: hazajött hozzánk.

Budapesten is hódít az „űrmosoly”

— Űrutast tessék! Egy forint az Űrutas! — furakodik előre a Széna tér s a Mártírok útja sarkán összegyűlt tömegben egy fehérköpenyes, szőzi, badros hajjú fiatal lány, s közben szinte dalolva, nevetve kínálja tálcán az űrutast: az Űrutas csokiszületét. Egy idősebb, már erősen kopaszodó férfi előtt megáll, s kislányosan, kedvesen pukedlő csinál. Arcán a tréfa, a huncutság s körülötte a sok várakozó már előre mulatva a csattanón, figyel. Már mondja is:

— Kóstolja meg. Finom. Meglátja, úgy mosolyog tőle, mint Gagarin.

A férfi zavartan köhéccsel, s már kotorász a zsebében a forintért, majd a csokoládét a kezébe nyomja egy közelben ágaskodó kislánynak. Nevet mindenki, a szó-

ke lány és az idősebb férfi tapsot kap.

Ragyogó napfényes délelőtt, az embereknek jókedvük van. A Széna téri fodrászüzlet borbélyának is, aki a közelgő helikopter zúgására felfigyelve, kezében pamaccsal siet az utcára, s a vendégének is, aki dűg szappanhabbal az arcán, kendővel a nyakában rohan utána, üdvözölni az űrhajóst. S itt van a háziasszony, aki a Lövőház utcai csarnokból cipeli haza az ebédnek valót, a paprikával és paradicsommal megrakott szatyrát — majd egy kicsit később lesz kész a lecsó, de ő is látni akarja Gagarint, s beáll a többiek közé. Kitódultak az utcára a KÖZERT-üzlet elárúsító lányai, a közeli Klement Gottwald Villamosgyári Gyár ifjúságai, (Folytatás a 4. oldalon.)

keznek a Cseljuszkin hajó személyzetének történetére. A Cseljuszkin 1934 februárjában besorult az Északi-sark jégpáncéljába. A hajó súlyosan megsérült, a több mint száz főnyi személyzet helyzete — figyelembe véve a technika akkori színvonalát — reménytelennek látszott. A környező jégtorlaszok szinte lehetetlennek tették, hogy repülők szálljanak le az emberek megmentésére. Ekkor a kormány egy hét főből álló önkéntes repülőcsoportnak engedélyt adott, hogy kísérelje meg a mentést. Az önkéntesek vezérgépjármű fiatal hadirepülő, Nyikolaj Kamanyin volt a parancsnoka. Megoldották a lehetetlent, kimentették jégbörtönükből a tengerészeket. Kamanyin

egymaga 37 embert hozott ki, több mint egy hónap leforgása alatt — elképesztő repülőbravúrok árán — a sarki jégtengerből.

A Cseljuszkin személyzetének életéért folytatott hősi küzdelem indította arra a szovjet kormányt, hogy új érdemrendet alapítson: a Szovjetunió Hőse kitüntetését. Mind a hét repülő megkapta az aranycsillagot. A 2. számú csillag Nyikolaj Kamanyin mellét díszíti.

— És az öné hányas számú? — kérdezzük Gagarint.

Fejből tudja: 11 175. Milyen sajtós játéka a véletlennek: Gagarin éppen akkor született, amikor Kamanyin megkapta az aranycsillagot. S később Jurij Gagarin — Kamanyin repülőaltábornagy neveltje és beosztott-

ja lett. Ennek a derűs, fiatalos tábournak nagy szerepe van abban, hogy Jurij az első emberi űrrepülés hőisévé válhatott.

Valósággal megható ennek a két embernek a kapcsolata, amely nevelő és tanítvány, de egyben szinte apa és fiú viszonya is.

A hosszú repülőúton egy kicsit el is komolyodtunk, amikor ennek a két nagy, hősi nemzedéknek a képviselői arról beszélgettek, hogy mennyi mindent történt a 2. és a 11 175. aranycsillag odaítélése között, mennyi nagy tett és hősi áldozat emelte a Szovjetuniót azzá, amivé lett: a kommunizmust építő, legyőzhetetlen világbirodalommá.

... Elhagytuk a Kárpátokat és kisvártatva feltűntek alattunk a magyar Alföld rónái. Valentyina és Jurij leplezhetetlen izgalommal tapadtak a gép kicsiny ablakaihoz és szüntelenül kérdezősködtek a tájról, az országról, az emberekről. — Jaj, de örülök ennek az útnak — sóhajtott a fiatalasszony —, eddig csak a rádióban hallgattam a magyar muzsikát, meg olvastam a magyarokról, most meg a saját szememmel, a saját fülemmel... Egészen meghatódott a gondolatra. Jurij megölelte és nyugtatva mondta:

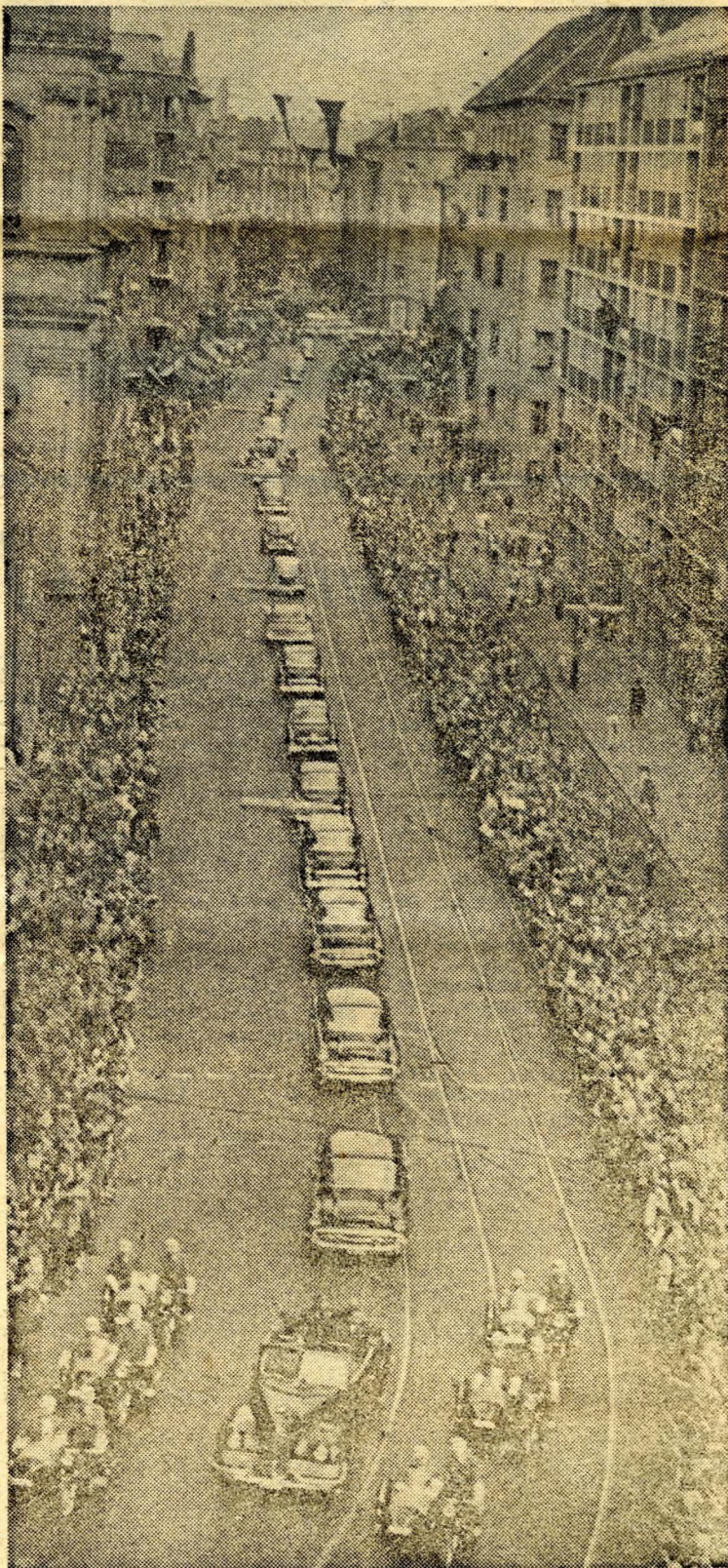
— Ne izgulj már, biztos, hogy nagyszerű lesz.

Azután megjelent alattunk a ferihegyi betoncsík, a gép a főépület elé gördült és vendégeink megpillantották az integető, zászlókat, virágcsokrokat lengető sok ezres tömeget. Feltárult a gép ajtaja, és beáramlott a kabinba az éljenzés, a taps. Valentyina és Jurij, boldog izgalomtól pirosan, elindultak az első találkozásra a baráti Magyarországgal. Megérkeztünk.

Szabó L. István

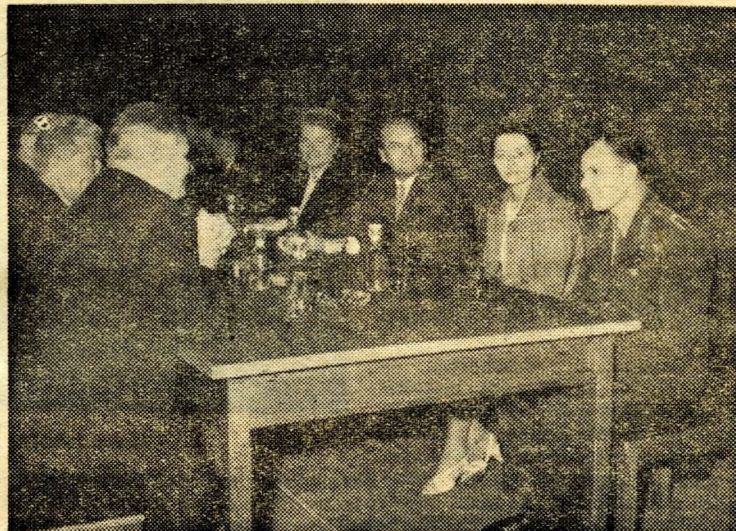
Valentyina és Jurij a repülőgépen a Népszabadság Gagarin földi utazásairól szóló csütörtöki képsorozatát nézik.

Igy köszöntötte Budapest kedves vendégeinket.

Dobi István elvtárs fogadta Jurij Gagarint és feleségét

Disztribúció a parlamentben

Dobi elvtárs fogadja a vendégeket.

rin örnagyot és feleségét, majd hangoztatta:

— A kor amelyben élünk, a nagy történelmi események kora, a szocialista társadalmi rend általános kibontakozásának, erősödésének és sorozatos győzelmének korszaka. Mi, akik e korban élünk, büszkék lehetünk rá, hogy alkotó, cselekvő részesei vagyunk e nagyszerű eseményeknek, szebbé, boldogabbá formálhatjuk e világot; építhetjük az új rendet, az emberi társadalom fejlődésének új állomásait, ahol a társadalmi gazdaság minden forrása teljes bőségében buzog és megvalósul a nagyszerű elv: mindenki képességei szerint, mindenkinek szükséglete szerinti. Ez a mi munkásságunk értelme, tartalma, s ennek az ügynek nagyszerű harcosa a mi kedves barátunk, Gagarin elvtárs, aki űrhajóstársával, Tyitov elvtárral együtt túllépett a horizonton, elindult az ismeretlen felé a béke, a Föld küldötteként.

Ez a két nagyszerű ember „földöntül” tettével itt a földön is előbbre vitte az emberi haladás

ügyét. Nincs földgolyónkon olyan ember, aki ne gondolkodott volna el: miként lehetséges, hogy egy nép, amely 44 évvel ezelőtt még a feudalizmus és a kapitalizmus láncait tépdeste testéről, s amely azóta is oly sok ellenség támadásától szenvedett, megvalósította az emberiség egyik nagy álmát, kilépett a világűrbe, tudományának, technikájának fejlődésével maga mögé utasította a kapitalista világot, amely legyőzhetetlennek hitte magát. A kommunizmust építő szovjet nép nagyszerű diadala ez, azé a népé, amely szilárdan tartja magasra az emberi haladás és a béke zászlaját.

Dobi elvtárs a hős űrhajós és családja egészségére, a szovjet emberek, tudósok, mérnökök, űrhajósok újabb sikereire és a magyar—szovjet barátság virágzására, a szocialista tábor egységére ürfittette poharát.

Gagarin örnagy pohárköszöntőjében köszönetet mondott a felejtéhetetlenül baráti, testvéri fogadtatásért.

— Egyszerű szovjet ember vagyok, űrhajós — folytatta. — A cél, amelyért jómagam is dolgozom, a világűr meghódítása, világszerte az emberek érdeklődésének homlokterében áll, s az űrkutatás szovjet eredményeit az emberek millió kísérték és kísérik figyelemmel, érdeklődéssel és örömmel.

A kozmosz meghódítása nagyszerű cél, nemes ügy, amely igen nagy fizikai és szellemi erőfeszítéseket követel, de megéri a fáradságot, hiszen —, hogy mást ne mondjak — a tudósoknak lehetőséget nyújt a legkülönbözőbb tudományos problémák tanulmányozására, széleskörű kutatásra és megoldására.

A tudományak minden országban vannak kiváló eredményei, a tudományos gondolatnak mindenütt vannak nagyszerű vívmányai — függetlenül attól, hogy kicsiny vagy nagy-e az az ország. Meggyőződésem, hogy ha a világ tudósainak erőfeszítéseit, szellemi energiáit az emberiség békés, boldog jövője érdekében összpontosítanák, az eddiginél is sokkal gyorsabban, sikeresebben haladhatnánk előre — a többi között az űr meghódításában is. A világűr tágas, olyannyira, hogy valamilyen mennyien elférünk benne, sőt, még marad is egy kis hely — mondotta nagy derűvel és taps közben Jurij Gagarin.

Emelem poharam a világ tudósainak közös munkálkodására, a békés célok mielőbbi megvalósítására, a világűr meghódítására, a népek közötti együttműködésre, s a magyar és a szovjet nép testvéri barátságára — fejezte be pohárköszöntőjét Gagarin elvtárs.

Bebrits Anna

va oszlik szét, s legtöbbször kis csoportokba verődve tárgyalják az eseményt. S miről beszélnek leginkább? A híres mosolyról. Két fodrászlány is ezt vitatja:

— Tényleg olyan csinos, mint a fényképen. De tudod mi tetszett nekem a legjobban? A mosolya.
— Olyan kisfiús, kedves.
— Igen, olyan Gagarinos...
Szóval Moszkva, Szófia, London, Havanna és sok más világváros után Budapesten is hódít, sikert arat az „ürmosoly”.

A Moszkva téren

(Folytatás a 3. oldalról.)
a sarki bérház erkélyén pedig egy nagymama magyarázza csetlő-botló kislányokéknak:
— Integessen a baba is...
A kislány pedig mondja: pá-pá...
E pillanatban ér a térre a kocsikaraván, elől nyitott autóban állva integet a tiszteletére összegyűlt embereknek Gagarin, a világ első űrhajósa. Egyetlen pillanatra csak, mindössze egy villanás, s már elsuhan az autó. A tömeg azonban csak hosszú percek múl-

Fél 10 körül már a Moszkva tér zsúfolt volt. Megtelnek a házak ablakai, a Postavezérgazgatóság erkélyein mozogni is alig lehet. A nagobbacska bátrabb gyerekek — a jövő űrhajósai — a tér plántáira másznak fel, mások boszszankodva méricskélnek a Fasormenti gesztenyefák mászásra alkalmatlan vastag, sima törzsét.

A forgalmat már jóval a menet ideérkezése előtt le kell zárni. A megtorlódot teherautókon azok a fotósok helyezkednek el, akiknek már nem jutott hely közvetlenül a járdaszegélynél. De még így is sok fényképezőgépes marad megfelelő „kilövőhely” nélkül. Irigykedve nézik is azt az öreg nényt, aki dinnyékkel megrakottan érkezik a Fény utcai piac felől és a rendőr udvariasan elhelyezi őt a járdán szorongók első sorába.

„Jaj, csak lassan haladjanak el, ha ideérnek” — mondja a dinnyés néni, „... hogy jó képet csinálhassak” — teszi hozzá a zorkijos fiatalember „... hogy alaposan megnézhesük azt a kedves, mosolygó arcát” — hallatszik innen is, onnan is. S amikor végre a levegőből a kísértő helikopter alatt, az előfutó motorosok mögött vidáman integetve feltűnik Jurij Gagarin képekről, filmekről már oly jól ismert alakja, mindenki lassítani szeretné a gépkocsit. Pedig az csak lépésben gördül.

A kocsisor már régen áthaladt a Moszkva téren, a kedves vendég szállása felé, de sokáig kíséri még uszályként a budapestiek szerető üdvözlése, ütemes kiáltása: Ju-rij, Ju-rij...
Az ebédet részt vett Bisku Béla, Fock Jenő, Kállai Gyula, Marosán György, Nemes Dezső, Rónai Sándor, Somogyi Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, Gáspár Sándor és Szirmai István, a Politikai Bizottság póttagjai, Benke Valéria művelődésiügyi, Czinege Lajos honvédelmi, Czottner Sándor nehézipari, Csergő János kohó- és gépipari, Doleschall Frigyes egészségügyi, Incze Jenő külkereskedelmi, Kisházi Ödön munkaügyi, Nagy Józsefné könnyűipari, Nezvál Ferenc igazságügyi, Nyers Rezső pénzügyi, Sík Endre külügyi, Tausz János belkereskedelmi miniszter és Kiss Árpád, a Tervhivatal elnöke. Jelen volt politikai, társadalmi és gazdasági életünk sok más vezető személyisége, továbbá a budapesti gyárak, üzemek sok kiváló dolgozója. Részt vett az ebéden V. I. Usztyinov, budapesti szovjet nagykövet is.

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke szombat délelben a parlament Munkácsy-termében fogadta Jurij Gagarin örnagyot és feleségét. A fogadáson részt vett Kállai Gyula, a Minisztertanács első elnökhelyettese, Marosán György, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, Rónai Sándor, az országgyűlés elnöke, a Politikai Bizottság tagjai, Sík Endre külügyminiszter, Czinege Lajos honvédelmi miniszter, Nagy Józsefné könnyűipari miniszter, Földes László, a belügyminiszter első helyettese és Sándor József, az MSZMP Központi Bizottságának tagja. Ott volt V. I. Usztyinov, a Szovjetunió budapesti nagykövete is.

A fogadáson a magyar államférfiak szívélyes, baráti beszélgetést folytattak a hős űrrepülővel és feleségével. A rendkívül meleg hangulatú fogadás után Dobi István a parlament vadásztermében ebédet látta vendégül Jurij Alekszejevics Gagarint és feleségét.

Dobi István pohárköszöntőjében meleg szavakkal üdvözölte Gaga-

Zdravstvujte, tovariscsi... (Kéri Dániel, Rév Miklós, Wormser Antal felvételei.)

Valentyina és Gálocska

Még minden szem a repülőgép ajtaját kémleli, mindenki Gagarin mosolygó arcának megjelenését várja — amikor egyszer csak valaki felkiált: Ott a kislány! Es valóban, az egyik ablakban aranyos, rózsaszínű gyermekarc, s piciny, integető kezecske jelenik meg. Az első, akit a Gagarin családból megpillantunk — a kis Gálocska. Bájos tünemény — s kis híján teljesen elvonta a gépnél várakozó csoport figyelmét világhírű apjától. De nyílik már az ajtó, máris mosolyog — még kedvesebben, még barátságosabban, mint a fényképeken — Gagarin örnagy, jól ismert repülőtiszt egyenruhájában, s mögötte felesége, Valentyina Ivanovna. Megnyerő arcú fiatalasszony, nyugodt és komoly. Nyilván érzi az emberekből feléje áradó meleg rokonszenvet, szeretetet, érzi, hogy jó barátok közé érkezett. Csak akkor jön kissé zavarba, amikor egymás után nagy szeretettel megölelik, megcsókolják: a virágsokrok mögé rejti meghatódottságát. Majd Nagy Józsefné elvtársnő karján elindul a férfiak után, a szónoki emelvényre.

„Sajtóértekezlet”

Közben külön „sajtóértekezletet” tart a kis Gálocska. Ott ül Marija Jefimovna karján, aki Gagarinné barátja, és foglalkozása szerint ugyancsak egészségügyi dolgozó. Azonnal nagy csoportosulások alakul ki körülöttük. Kattognak a fényképezőgépek, s nők, férfiak egymás karjába adják a csecsemőt. Min-

denki meg akarja örökíteni magát az óthonapos „ürbélivel”. Ő pedig — rózsaszín főkötőben és kötöttkabátokban nagy élvezettel öleli át az ismeretlen néniiket és bácsikat, de különösen a gyermekeket simogatja szívesen. Marija Jefimovna elárulja, hogy nemigen szokott sírni, a repülőutat is nagyszerűen bírta. Gálocskát — mint megtudjuk — egyébként csak azért hozták el, hogy édesanyja egyszer elkísérhesse férjét, hiszen még nem hagyhatja otthon a kicsit. A mama elmondja, hogy a két és fél éves Lenocskát — a Gagarin család idősebb leánykáját — azért sem merték magukkal

hozni, mert az olyan eleven, hogy nehéz rá vigyázni: egy pillanatra sem marad nyugton, ha itt volna — mondja Marija Jefimovna — már rég elveszett volna a tömegben.

Közben a repülőtéren összegyűlt tömegből kiáltják, vigyék fel a kis Gálocskát az emelvényre, az emberek látni akarják. S jókedvű, meleg tapsal köszöntik, amikor szüleivel együtt megjelenik a mellvédnél. Kállai elvtárs beszédében öröla sem feledkezik meg, és Gálocskának minden jel szerint tetszik a nagy hűhó körülötte: ő is integet, amikor üdvözölik.

Váratlan vendég a cipőgyárban

Ezen a verőfényes szombat délutánon az ünneplő budapestiek közül talán senki sem volt olyan emelkedett hangulatban, mint a Minőségipari Cipőgyár dolgozója. A gyár szép, aranyas parkjában gyűltek össze, hogy hármas ünnepet üljenek: alkotmányunk napját, az új gyárépület felavatását és az elüzemlést nyilvánítást. Váratlan ajándékként még egy negyedik „okkal” is tetőzték az ünnepélyt: megérkezett Valentyina Ivanovna Gagarina.

Nagy Józsefné elvtársnő, könnyűipari miniszter mielőtt átadta volna a gyár igazgatójának az immár tizenhetedik éltüzemlésvet, a dolgozók „utólagos engedélyét” kérte ahhoz, hogy elhozza Gagarin örnagy feleségét. Mondanunk sem kell, hogy viharos tapsal fogadták a kedves megle-

petést. Nagy elvtársnő elmondta: „Valentyina Ivanovna első meghívásomra szívesen eljött — csak arra kérem önöket, engedjenek majd el bennünket, mert befejezetlenül hagytuk ott az ebédet.” Molnár László, a gyár KISZ-titkára ekkor gyönyörű piros rózsacsokrot nyújt át a kedves vendégnek. Gagarinné csendesen megköszöni, Nagy elvtársnő pedig bátorítón odaszól a fiatalembernek: „Adjon már neki egy puszit, ne féljen”. Nagy pirulások — és nagy taps közepette ez is megtörténik.

Az ünnepi beszédben azután már komolyabb dolgokról van szó. Arról, hogy milyen korszerű üzemet létesítettek itt rövid idő alatt a volt Kossuth Akadémia egyik épületében.

Közben az elnökségi asztal mögött egy elvtárs Gagarinnának

„ÜDVÖZÖLJÜK ÖN BEN A NAGY SZOVJET NÉP HŐS FIÁT.”

**Az alkotmányünnep előestéjén rendezett nagygyűlésen
Marosán György és Jurij Gagarin mondott beszédet**

Már a kora délutáni órákban Kispest, Csepel, s a főváros minden részéből áradt, hömpölygött a tömeg a Hősök tere felé. Aki csak tehette, eljött, mert tanúja, részese akart lenni a nagyszerű eseménynek: a budapestiek, s a világ első űrhajósa, Gagarin őrnagy találkozásának. Amikor elhangzottak az első üdvözlő szavak, már több mint 200 ezer ember tapsolt a téren, s környékén. Mert akik az utolsó percekben érkeztek, bizony kiszorultak a Dózsa György útra és a Népköztársaság útjára.

Az ünnepség még el sem kezdődött, amikor már számtalan kedves, megható jelenetnek lehettünk tanúi. Az emelvény előtt egy úttörő-egyenruhás kislány, Czettler Mariann, a 2703-as Teleki Blanka Iskola tanulója kérlette a munkásöröket, engedjék fel az emelvényre:

— Értsék meg, bácsik, én hivatalos küldetésben vagyok itt. Tessék, itt a bizonyíték — és egy újság nagyságú könyvet mutatott fel. — A Szputnyik-örs naplója ez, s nekem az a feladat, hogy egy autogramot szerezzek ebbe Gagarin elvtársától. Ha ő megtudja, hogy maguk nem engedtek hozzá, meglátják, nagyon megharagszik.

— Az más — felelték nevetve a munkásörök, s megnyitott az út a kislány előtt, az emelvény felé.

A tér túlsó oldalán ugyanezen percekben egy idős házaspár, Gubiza János és felesége várta már türelmetlenül Gagarint, s amikor megérkezett a vendégeket hozó kocsi karaván, és az egyik autóból kiszállt a fiatal, mosolygó úrutas, ők is összemosolyogtak:

— Hát ezt is megértük — mindössze ennyit szól-

A magyar és a szovjet himnusz hangjai után a nagygyűlést Kállai Gyula, a Minisztertanács első elnökhelyettese, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja nyitotta meg. Kállai Gyula elvtárs a Ma-

gyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a kormány és a Hazafias Népfront elnöksége nevében üdvözölte a nagygyűlés résztvevőit, Budapest dolgozó népét, s forró szeretettel köszöntötte

Jurij Alekszejevics Gagarin elvtársat és feleségét, majd átadta a szót Marosán György elvtársnak, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a Központi Bizottság titkárának.

gyar, s utána, akárcsak a többiek, kezüket ök is magasan fejük fölé emelve, tapsoltak, köszöntöttek a várva váró vendégeket.

Közben az ünnepi emelvény háta mögött fonórlatos tervet szőtt egy tarka lánykoszorú. Szóké, barnák, feketék, az egyik csinosabb, mint a másik — volt, aki nyíltan meg is mondta a véleményét: Budapest válogatott legszebb lányai — összedugták fejüket, és izgatottan tárgyalták:

— Szóval elsőnek én megyek fel, átadom a virágcsokrot, és azután...

De erről majd később. Most csak annyit árulunk el, hogy az e pillanatokban kitervezett jelenetet csaknem 200 ezer ember mosolyogta, tapsolta végig a nagygyűlés utolsó perceiben.

Gagarin őrnagy már az első pillanatban tomboló sikert aratott. Megmozdult, szinte hullámszórt az egész tér, amikor megérkezett, zúgott az éljen, és szívből kiáltotta mindenki: „Üdvözlünk, Jurij!” A következő pillanatban azonban eltűnt a nézők szeme elől, s a nagygyűlés résztvevői hiába lesték, mikor tűnik fel az emelvény közepén, a díszhelyen. Váratlanul oldalt, az emelvény szélén, a meghívott vendégek között bukkant elő, úgy mentek érte, s kérték, jöjjön középre: „Öné ma a díszhely, Gagarin elvtárs!”

S mellette helyet foglaltak a párt és a kormány vezetői, az MSZMP Központi Bizottsága, az Elnöki Tanács és a kormány több tagja, a politikai, a kulturális és a gazdasági élet több kiválósága, az üzemi dolgozók képviselői. Ott foglalt helyet Usztyinov elvtárs, a magyarországi szovjet nagyköv-

munk vívmányainak eredményeként megszületett népköztársaságunk alkotmánya, amely a szocializmus építését társadalmunk fejlődésének alaptörvényévé tette.

Az alkotmány elfogadása óta eltelt 12 esztendő hazánk életében a szocialista társadalmi átalakulás, a nemzeti felemelkedés nagy sikereit eredményezte. A hősi múltú magyar munkásosztály, szilárd szövetségben egész dolgozó népünkkel, pártunk vezetésével megdönthetetlené tette a népi hatalmat. Sikereink kulcsa az a politika, amelyet pártunk Központi Bizottsága kidolgozott és a nép támogatásával, szorgalmas munkájával nap nap után megvalósított. Megingathatatlanul járunk azon a győzelmes úton, amelyet pártunk VII. kongresszusa kijelölt.

Munkásosztályunk, dolgozó népünk a népi hatalom másfél évtizedében többet alkotott, mint a kapitalizmus fennállásának egy évszázada alatt. Ipari termelésünk 1938-hoz képest mintegy négyszeresére emelkedett. Forradalmi változás ment végbe falunk is. A munkások és a parasztok szilárd összefogásával, egyesült erejével az elmúlt években győzelemre vittük a szocialista forradalom nagy ügyét a magyar falvakban is; hazánkban ma már a megművelhető mezőgazdasági terület több mint 90 százalékán szocialista nagyüzemi termelés folyik.

Dolgozó parasztságunk jól választott, amikor a szövetkezeti útra lépett s ha ezt a választást az idei nyáron tapasztalt szorgos munka követi mindennél, akkor az eredmény sem marad el.

Kulturális forradalmunk is sok jót hozott: egész népünk nagyot nőtt ismeretben, öntudatban, kialakult tudományos világképe, gazdagodott tapasztalatokban. Ma már gyökeresen más, szebb, gazdagabb a magyar nép élete. Örökre felszámoltunk mindenfajta kizsákmányolást és soha nem látott népi-nemzeti egységet teremtettünk.

Fel kell tennünk a tetőt a szocializmus épületére

Ha visszatekintünk az elmúlt évekre, sok kemény harcot, sok áldozatos munkát és sok lelke-

sítő szép eredményt látunk. Ezek az eredmények mindenben igazolták pártunk politikáját és növelték a nép bizalmát a párt Központi Bizottsága, a kormány iránt. De mi nem elégedhetünk meg a tegnapi eredményeivel, mi többre törekszünk, a jelenben élünk s a jövőt kell építenünk.

A jelenben élni — ez mindegyikünknek annyit jelent, hogy még jobban kell dolgoznunk,

meg kell sokszorozni korábbi eredményeinket, képletesen szólva: fel kell tennünk a tetőt a szocializmus épületére.

Az idén megkezdjük második öt-éves tervünk végrehajtását. A terv első felének eredményeivel nagyjából elégedettek lehetünk. Iparunk mintegy 13 százaléka termelt többet, mint egy évvel korábban. A termelési tervet 4 százalékkal túlteljesítettük, s jó dolog, hogy a termelés emelkedésének kétharmad részét — a pártunk VII. kongresszusán elfogadott irányelveknek megfelelően — a termelékenység emelkedése adta.

Megnyugtató mezőgazdaságunk állapota is. Bár a mezőgazdasági év végleges eredményéről még korai lenne beszélni, már most is megállapíthatjuk, hogy szocialista mezőgazdaságunk jól vizsgázik, kellő színvonalon tudjuk biztosítani a lakosság ellátását az alapvető mezőgazdasági termékekkel.

Persze, egy percre sem állítjuk azt, hogy az élet ma már nálunk fenékig tejföl. Még sok a tennivalónk! De csakis rajtunk, munkánk, erőfeszítéseinken, fegyelmezett helytállásunkon, képességeink teljes kifejtésén múlik, hogy jövőnk még szebb legyen.

Kedves elvtársnők és elvtársak! Ezekben a hetekben az egész földkerekség népei nagy lelkesedéssel és bizalommal tanulmányozzák a Szovjetunió Kommunista Pártjának új programtervezetét.

Ez a nagyszerű program, melyet joggal neveznek a XX. század Kommunista Kiáltványának, szinte kézzelfogható közelségbe hozza a kommunizmus boldog világát.

Azt a kort, amelyet jó száz esz-

(Folytatás a 6. oldalon.)

Marosán György elvtárs:

Minden sikerünk alapja: a szocialista rendszer

Tisztelt elvtársnők, elvtársak!
Kedves barátunk, Gagarin elvtárs!

Nagy öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy népi alkotmányunk és az új kenyér hagyományos ünnepén körünkben üdvözölhetjük azt a férfit, aki elsőként tört utat az emberiségnek a világ-mindenségbe. Üdvözljük az ön személyében a nagy szovjet nép hősi fiát, aki dicsőséget szerzett hazájának és az egész emberiségnek. (Hatalmas taps, éljenzés.) Üdvözljük az ön személyé-

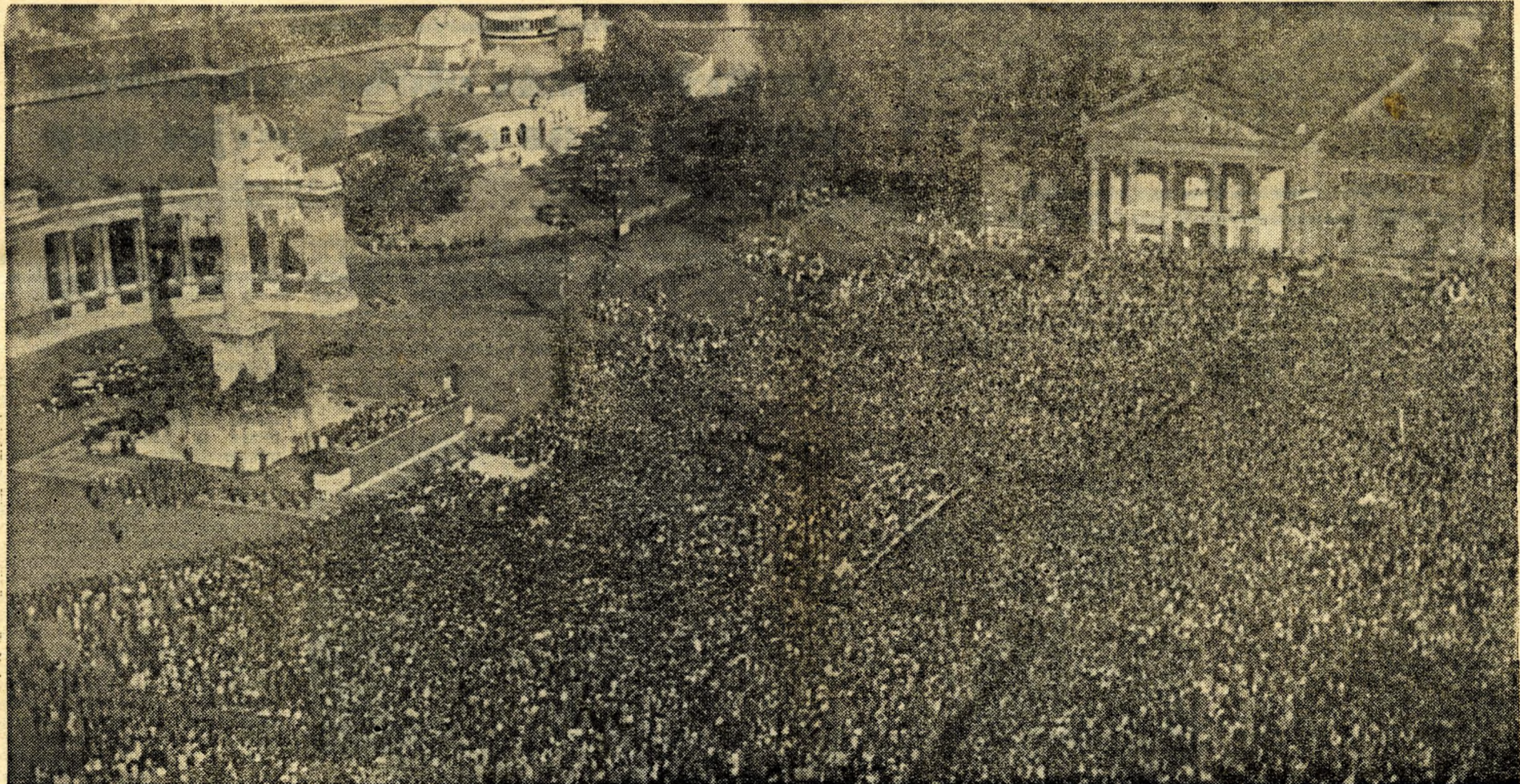
ben a Szovjetunió Kommunista Pártja neveltjét, aki a kommunizmus lobogójával repülte körül a földgolyót. Tolmácsolom Budapest dolgozó népének és önnek, Gagarin elvtárs, valamint kedves családjának, Kádár János elvtárs forró üdvözlését, aki az ön szép hazájában tölti szabadságát.

Az ön hősi tette, Gagarin elvtárs — s bátor űrhajóztársának, Tyitov elvtársnak újabb újrekordja —, nagyszerű jelképe annak a szédületes ütemű fejlődésnek, amelyet a

kommunizmust építő Szovjetunió a termelés, a tudomány, a kultúra terén nap mint nap elér.

Egyben jelképe azoknak a távlatoknak, amelyeket a kizsákmányolást nem ismerő kommunista társadalmi rend nyit meg az egész emberiség számára. Büszkék vagyunk arra, hogy a mi népünk is a szovjet néppel és a többi szocialista ország népével ezen az úton jár.

Immár 12 esztendeje annak, hogy népi demokratikus forradal-

Százezrek a Hősök terén.

(Jármái Béla helikopter-felvétele — MFI-Foto.)

NAGYGYŰLÉS A HŐSÖK TERÉN

(Folytatás az 5. oldalról.)

tendővel ezelőtt zseniális előrelátással jövendölt meg Marx és Engels, s amelynek megvalósítására az emberiség történelmében először Lenin vezetésével indultak el a Szovjetunió népei. Az elmúlt évszázadban proletárok százmilliói álmodoztak a kommu-

nizmusról, s a kommunizmus elérkezésében rendíthetetlenül bízva áldozták életüket a munkásosztály, a párt mártírjai. Ezért nem lehet meghatódottság nélkül olvasni a programtervezet befejező szavait: „A párt ünnepélyesen kijelenti: a szovjet emberek mai nemzedéke már a kommunizmusban fog élni!” (Nagy taps.)

A jövő, amelyet az SZKP programja mutat — a mi jövőnk is!

A jövő, amelyet az SZKP programja mutat — a mi jövőnk is! Nincs messze az az idő, amikor mi is kijelenthetjük, hogy nálunk is feléült a szocializmus! S a szocialista építés betetőzése egyben azt jelenti, hogy mi is elindulhatunk a kommunizmus széles útján. Azon az úton, amelyet a Szovjetunió tapasztalatai világítanak meg előttünk, s amelyen — sajátosságainkat figyelembe véve — nekünk is járniuk kell.

Mit jelent majd a kommunizmus a mi népeinknek?

Jelenti az egységes, osztály nélküli, kényszerűtől mentes társadalom létrejöttét, amelyben a szó igaz értelmében „minden ember testvér”, ahol a társadalom közös ügyeinek intézése az elképzelhető leghatékonyabb módon történik. Jelenti a város és a falu közti különbségek eltűnését. Jelenti a bőséget, azt a magas életszínvonalat, amelyet a leggazdagabb tőkésország sem biztosíthat állampolgárainak. Jelenti a kultúrának azt a világát, amelyben mindenki korlátlanul kifejtheti képességeit embertársai javára. Jelenti az egész emberiség felemelkedését, azt, hogy az ember végre teljességgel ura lesz a természetnek s szolgáltatására rendeli annak mérhetetlen erőit.

Ez a lelkesítő jövő minden áldozatos munkát, minden fáradozást megér. Hiszen

a kommunizmust nemcsak az elővendő generációknak akarjuk felépíteni, hanem hiszünk

és valljuk, hogy hazánkban is a ma élő nemzedék is élvezni fogja már a kommunizmus áldásait.

Emlékeztetem az elvtársakat arra, hogy Hruscov elvtárs, a Szovjetunió Kommunista Pártjának első titkára, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke első ízben nálunk, a csepeli munkások nagygyűlésén jelentette ki, hogy a szocialista tábor országai egymást segítve és támogatva, egyazon történelmi korszakban, többé-kevésbé egy időben érnek a kommunizmus küszöbére. A programtervezet most újból, hangsúlyozottan aláhúzza ezt a fontos elvi tételt.

A szocialista tábor népeinek elszánt akarata, hogy történelmi utat törnek az egész emberiségnek, és felépítik a szocializmust és a kommunizmust.

A kommunizmus felépítésének nagy terve a béke biztosítását is követeli.

A nemzetközi imperializmus, persze — amelynek ragadozó természetét semmit sem változott — nem nézi jó szemmel a szocialista országokban végbemenő rohamos fejlődést, s a szocialista eszmék térhódítását az egész világban. Új meg új agresszív háborús terveket kovácsolnak, fokozzák a feurerkezési hajszát, háborús gócpontokat iktatnak ki a világ több táján, a diverziós aknamunka kifejezésén törik a fejüket és százmillió dollárokat fordítanak sötét céljaikra.

ország Szocialista Egységpártja vezetésével felszámolta a múlt minden maradványát,

következetesen hitet tett békés szándékai mellett, békés, baráti kapcsolatokat létesített szomszédaival és sikeresen folytatja a szocializmus építését. Ezt a német munkás-párszt államot, amely német földön első ízben valósítja meg Marx és Engels halhatatlan tanításait, testvérünknek, barátunknak valljuk, minden erőnkkel támogatjuk és védelmezzük.

A másik német állam — a Német Szövetségi Köztársaság. Ez az állam nem hajtotta végre a potsdami szerződés határozatait, nem fosztotta meg hatalmuktól a második világháború kirobantásáért súlyosan felelős monopolkapitalista köröket, nem valósította meg a lakosság demokratikus átnevelését.

A szocialista országok készek

tárgyalni bármilyen ésszerű javaslatról, amely a német békeszerződés megkötésére irányul, de nincs az a fenyegetés, amivel vissza lehetne riasztani bennünket attól a határozott szándékunktól, hogy még az idén rendezzük a második világháborúnak eme súlyos, most már 16 éve lezáratlan utolsó maradványát. Ha lehet, akkor együtt a nyugati hatalmakkal — mi szeretnénk ezt —, ha nem lehet velük, akkor nélkülük, karöltve mindazokkal az államokkal, amelyek hajlandók erre. (Nagy taps.)

A békeszerződés megkötését nem lehet tovább halasztani, mert ez a militarista agresszorokat bátorítaná fel.

Nincs jogunk tétlenül nézni a német militarizmus újrafelfegyverzését, a nyugat-berlini háborús gócpont továbbfejlődését, végső soron egy új világháború előkészítését.

Legyünk elszántak és határozottak a békéért folyó harcban

Világosan meg kell értenie mindenkinnek, hogy éppen azzal szolgáljuk a béke biztosítását, azzal járunk a leghatékonyabban hozzá a nemzetközi feszültség enyhüléséhez, ha szilárdan kitartunk álláspontunk mellett, s karöltve mindazokkal az államokkal, amelyek erre hajlandók, még az idén tető alá hozzuk a német békeszerződést. Ehhez a békeszerződéshez elidegeníthetetlen joguk van mindazoknak a népeknek, amelyek oly sok áldozatot hoztak a hitleri fasizmus ellen vívott harcokban, de joga van a békeszerződéshez magának a német népnek is.

Elvtársak!

Napjaink eseményei világosan tanúskodnak arról, hogy az imperializmus világa lealkonyulóban van, a szocializmus táborá mind hatalmasabb lesz, a szocializmus nagyszerű eszméi mindinkább besugározzák egész földünket. Amíg a kapitalista világ a fegyverkezés esztelen fokozásával próbál kijutni — reménytelenül — mind mélyülő válságából, addig a mi táborunk töretlen, nagyszerű fejlődésről, az építőmunka új meg új sikereiről tesz tanúbizonyságot.

A napokban az egész világ tapolt a szovjet tudomány és technika új nagy győzelmének, Tyitov elvtárs bámulatos űrrepülésének. (Hatalmas taps, éljenzés.) A világraj Kolumbusa, Jurij Gagarin elvtárs után íme, másodsor is szovjet ember került meg földtekénket. Az imperialisták nem

akarják megérteni a szovjet űrsikereket „titkát”, de

az egyszerű emberek szerte a világon jól tudják, hogy a Szovjetunió sikereinek alapvető titka a szocialista rendszer, annak fölénye a kapitalizmus felett.

A szocializmus útja: a legtelje-

Testvérként fogadjuk Gagarin elvtársat

Kedves Gagarin elvtárs!

Nem ünnepelhettük volna szébben alkotmányunk ünnepét, mint így önnel együtt. Köszönjük, hogy ellátogatott hozzánk, Testvérként, szeretettel és tisztelettel fogadjuk önt. Fialtaljaink joggal úgy tekintenek önre, mint példaképre; erőt és ihletést nyernek abból a bátorságból, újra törekvéseiből, a tudomány nagyszerűségéből vetett hibából, a párt és a nép ügyének oltahatatlanságából, amely önt világraszóló cselekedetéhez elvezette.

Kérem, mondja meg odahaza a mi drága barátainknak, a nagyszerű szovjet embereknek, hogy nekünk, magyaroknak is mindkét kezünk tele van munkával.

Arra törekszünk, hogy építőmunkánk új sikereivel még boldogabbá, vidámabbá, szebbé tegyük a ma élő nemzedékek és a majd bennünket felváltó nemzedékek életét.

Őszintén hiszünk abban, hogy a szocialista tábor erejével és a világ minden jószándékú, békeszerető emberének összefogott erejével, sikerül megőriznünk a békét,

Jurij Gagarin elvtárs:

Az űrhajózás előkészítésében részt vett az egész szovjet nép

A lelkesedés és ünneplés még magasabbra csapott, amikor Kállai elvtárs bejelentette: szólásra következik drága vendégünk, Jurij Alekszejevics Gagarin elvtárs!

— Drága elvtársak, kedves magyar barátaim!

Mindenekelőtt engedjék meg, hogy üdvözöljem önöket a magyar alkotmány nagy ünnepe, augusztus 20-a, az alkotmány születésének 12. évfordulója alkalmából. Engedjék meg azt is, hogy egyide-

jűleg átadjam valamennyiüknek a szovjet nép forró, baráti üdvözlését. (Taps.)

Ezt az alkalmat fel szeretném használni arra is, hogy üdvözöljem önöket a második szovjet űrrepülő, German Sztjepanovics Tyitov elvtárs és további szovjet űrrepülőársaink nevében is. (Nagy taps.)

Nagyon meghatottak azok az őszinte, elismerő, meleg baráti szavak, amelyekkel bennünket, de

sebben kibontakoztatni, minden függőségtől és korláttól szabadon, a munkások, az értelmiségiek, a tudósok alkotóképességét, tehetségét.

A Szovjetunió kormánya, a szovjet nép hatalmas tudományos sikereit kizárólag békés célokra kívánja felhasználni. De ugyanakkor az is kétségtelen, hogy az az ország, amely elsőként tört utat a világűrbe, amely megkonstruálta az embert szállító űrhajók felbocsátásához szükséges gigantikus rakétákat, minden szükséges eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy szövetségeseivel együtt bármilyen esetleges támadást vissza tudjon verni, az agresszoroknak a körmére tudjon koppintani. (Helyeslés, nagy taps.)

A nemzetközi feszültségnek az amerikai imperialisták által történt kielezése arra kötelez bennünket, hogy még éberebben tartuk szemmel az imperialisták manővereit, legyünk elszántak és határozottak a békéért folyó harcban. Megtisztel, szent erősségünk, hogy szüntelenül erősítsük nagy családjunk, a szocialista tábor egységét.

Ez az egység védelmezi hazánk függetlenségét, alkotó munkánk békéjét.

Megnyugtató érzés számunkra, hogy barátainkra mindenkor, minden helyzetben számíthatunk, s ígérjük, hogy mi is mindenkor megtesszük kötelességeinket.

Nem tűrhetjük tovább az agresszorok fenyegetőzését

Napjainkban a legveszedelmesebb, a legfenyegetőbb háborús gócpont Európa szívében, Nyugat-Németországban és Nyugat-Berlinben alakult ki. A Német Szövetségi Köztársaság az agresszív NATO-hatalmak előretolt háborús bástyája lett az európai szocialista országok ellen.

A nyugatnémet militaristák, a szocializmus ellen érzett gyűlölettel áthatva, elvakultan szítják a revansizmus, az agresszió, a harmadik világháború tüzét.

A nyugati hatalmak tömegpusztító fegyvereket adnak a háborús bűnösök kezébe. A hitlerista tábornokok pedig, akik a második világháborúban alig győzték elhordani irhájukat a Szovjetunió

földjéről, most már ismét nyíltan azt hirdetik, hogy adandó alkalmal újra megindulnak kelet felé.

Az agresszorok fenyegetőzését nem tűrheti tovább egyetlen tisztességes ember sem, akiben él a felelősség a béke biztosításáért, gyermekei életéért.

Bennünket, magyarokat ezeréves történelmünk ezernyi keserű tapasztalata tanított meg arra, hogy milyen a rabló német imperializmus éhsége, mohósága. Meatanultuk, hogy a hírhedt „élettérpolitika” első számú alapelve mindenkor a „Drang nach Osten”, a kelet felé való terjeszkedés volt. Ezt a tervet dédelgetik most ismét maugban a nyugatnémet monopolkapitalisták.

Teljes mértékben egyetértünk az NDK kormányának intézkedéseivel!

A mi népeinknek is rendkívüli érdekei fűződnek ahhoz, hogy végre létrejöjjön a német békeszerződés, ezért messzemenően egyetértünk a Szovjetunióval, és a Német Demokratikus Köztársaságnak a békeszerződés megvalósítására tett javaslataival. Teljes mértékben egyetértünk azokkal az intézkedésekkel is, amelyeket az NDK kormánya — a varsói szerződésben részt vevő államok kormányainak javaslatára — államhatárainak védelmére, a Nyugat-Berlinből kiinduló felforgató tevékenység megakadályozására meghozott.

A német békeszerződés létrejöttéért folyó harc nem újkeletű. A Szovjetunió, a Német Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság és a többi testvéri ország az utóbbi években csaknem félszáz alapvető javaslatot tett a német kérdés békés rendezésére. Ezek a javaslatok mind napjaink realitásából indultak ki, abból, hogy Németország területén, a második világháború után, két német állam alakult ki. Az egyik német állam — a Német Demokratikus Köztársaság — következetesen végrehajtotta

azokat a határozatokat, amelyeket a Hitler elleni háborúban szövetséges hatalmak a fasizmus teljes felszámolására, a militarizmus kiirtására, a revansista monopol-töke uralmának megdöntésére hoztak.

A Német Demokratikus Köztársaság dolgozó népe, Német-

Gagarin őrnagy Kállai és Marosán elvtársak között a nagygyűlés elnökségében.

(Folytatás a 7. oldalon.)

NAGYGYÜLÉS A HŐSÖK TERÉN

(Folytatás a 6. oldalról.)

gozni, gondolkodni ilyen feltételek közepette.

Olyan hordozórákétát, illetve űrhajót kellett készíteni, amely szinte otthonul szolgálhatott az űrrepülőnek,

biztosíthatta számára mindazokat a feltételeket, amelyek az élethez szükségesek. Nem kevésbé fontos volt az is, hogy megoldják a földreszállás nehéz műveletét, és az űrhajós úgy érkezessen vissza a Földre, hogy ne szenvedjen semmiféle sérülést.

Mindez természetesen csak néhány alapvető feladat volt; ezenkívül még sok olyan kérdés merült fel, amelyeket tudósaink, dolgozó népünk sikerrel oldott meg az űrhajózás előkészítésében és megvalósításában.

Előljáróban azt mondtam, hogy a szovjet űrhajózás és az űrhajó előkészítésében, illetve elkészítésében egész népünk részt vett. Hogy ez mennyire így van, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy már az első űrhajó sikeres felbocsátása és visszatérése alkalmával több mint hétezer embert — tudósokat, mérnököket, műszakiakat és munkásokat — tüntettek ki odaadó, áldozatkész munkájukért. (Nagy taps.) És ez csak egy része az űrhajó elkészítésében részt vett dolgozóknak:

sok ezer ember dolgozik a nagy célért a munka egyszerű űrhelyein, ott, ahova a haza állította őket. (Nagy taps.)

Az ember űrrepülésére csupán akkor kerülhetett sor, amikor a szakemberek jelentették a szovjet kormányknak: gondosan megteremtettek minden szükséges feltételt ahhoz, hogy az élő szervezet, az ember élete biztonságban legyen az űrrepülés körülményei között.

Az első űrrepülést 1961. április 12-én hajtottuk végre, sikerrel. (Taps.) Az még viszonylag rövid ideig tartott: mindössze egy órát és 48 percet töltöttem az űrben. A második űrrepülésre augusztus 6-án és 7-én került sor, ez már sokkal hosszabb volt. Az űrhajó tizenhétzerente került meg a Földet és az űrhajós pilóta több mint 25 órát tartózkodott a világűrben. (Hosszan tartó taps, lelkes éljenzés.)

E két sikeres űrrepüléssel a szovjet emberek, a szovjet tudósok jókora tapasztalatot szereztek az űrrepülésben.

Most már teljes biztonsággal állíthatjuk, hogy az űrrepülés az emberi szervezetre — természetesen az egészséges, kellően edzett és felkészített ember — számára igen elviselhető és megismételhető.

Az űrrepülésnek azt a szakaszát, amíg az űrhajó feljut a megfelelő magasságba, az űrhajós pilóta igen jól elviseli. A súlytalanság állapotát — még tartós súlytalanság esetén is — ugyancsak jól bírja az ember. Munkaképessége nem csökken. Természetesen erre a felelősségteljes feladatra megfelelően elő kell készülni.

A visszaérkezés szakasza — amikor bekapcsolják a fékező műveket és elkövetkezik a földreszállás — valamivel nehezebb, terheesebb, de ha az ember arra gondol — mint mindenki közülünk —, hogy most visszatér a hazába, a szülőhazába, akkor bizony ez is könnyűvé válik; megkönnyebbedik az ember szíve. (Nagy taps.)

Szeretném hozzáfűzni mindehhez, hogy

mi, szovjet emberek, mind a két űrhajót a béke, a világbéke érdekében és annak jegyében bocsátottuk útjára. (Nagy taps.)

Sem az első, sem a második űrhajó fedélzetén nem volt semmiféle fegyver, semmiféle felderítő berendezés, ami bármelyik ország ellen irányult volna. A két űrrepülés, a két űrhajó a békét szolgálta! (Lelkes taps.) Őszintén szólva, kissé bosszankodtam is, hogy amikor az első űrrepülésre indultam, még egy fényképezőgépet sem vittem magammal, pedig olyan szép volt a világ a messzi távolságból, olyan szép volt ez a földgolyó, hogy bizony jó lett volna egy-két jólsikerült fényképen megörökíteni. (Derültség, taps.)

Azután változtattunk ezen a dolgon. Hogy German Sztjepanovics Tyitov elvtársal együtt, mi ketten ne legyünk — hogy úgy mondjam — monopolisták az űrben látható sok szépségnél, a második űrhajót már filmfelvétel berendezéssel is felszerelték. Tyitov elvtárs felvételei — méghozzá színesek voltak — sikerültek, s én már meg is tekintettem azokat.

Nemsokára színes filmen már az önök szeme előtt is kiábrulhat mindaz a szépség, amelyet mi láthattunk az űrben. (Taps.)

Eddig két űrrepülés volt, de azt

hiszem, eljön a harmadik, a negyedik meg az ötödik űrrepülés ideje is. (Taps.) Ami pedig bennünket, űrrepülőket illet, hát belőlünk van elég a Szovjetunióban! Űrrepülő, űrhajó is van elegendő, s így minden bizonnyal folytatódik az űrrepülések sorozata. (Nagy taps.) Még azt is merném mondani: nemegyszer megyek jómagam is még vissza az űrbe és nemegyszer lesz módom önöknek ismét beszámolni újabb tapasztalataimról. (Lelkes, hosszan tartó, ütemes taps, éljenzés.)

Visszatérésem óta sok országot bejártunk Voltunk szocialista és kapitalista országokban. Minden ország földjén meleg barátsággal fogadtak bennünket. A dolgozó emberek valamennyi országban nagy tisztelettel, megbecsüléssel viseltetnek a szovjet nép sikerei, eredményei — a szocialista tábor sikerei iránt. (Nagy taps.) A világ egyetlen országának dolgozói sem akarnak háborút, hanem békét, barátságot és jó életet akarnak. (Taps.)

Engedjék meg, hogy újból köszönetet mondjak önöknek azért a figyelmességért, amellyel szavaimat meghallgatták, azért a szívből jövő, meleg fogadtatásért, amelyben engem és valamennyiünket részesítettek. Sok sikert kívánok valamennyiüknek az új élet építéséhez, a szocialista társadalom megvalósításához. (Taps.)

Éljen a megbonthatatlan magyar-szovjet barátság! (Hosszan tartó, lelkes, ütemes taps.) Éljen a világbéke! (Hosszan tartó, lelkes taps, éljenzés. A nagygyűlés részvevői forrón ünneplik a világ első űrhajósát.)

Jurij Alekszejevics Gagarin felszólalása után Kállai elvtárs mondott zárószavakat.

— Azt hiszem — mondta —, egyetértetek velem abban, hogy pártunk és kormányunk helyesen járt el, amikor Gagarin elvtársat és családját meghívta Magyarországra. (Helyeslés és taps.)

A magyar dolgozók nevében őszinte szívből megköszönöm Gagarin elvtárs hozzánk intézett szavait, és erőt, egészséget, további sok sikert kívánok neki a tudomány, a béke, s a társadalmi haladás szolgálatában. (Nagy taps.) Kérem Gagarin elvtársat, adja át üdvözlőnkét űrhajós barátjának, German Sztjepanovics Tyitov elvtársnak, akit szintén szeretettel várunk hazánkba. (Lelkes éljenzés, és taps.) Adja át üdvözlőnkét a többi űrhajósoknak, akiket még nem ismerünk, de nemsokára meg fogunk ismerni. (Taps)

ket a többi űrhajósoknak, akiket még nem ismerünk, de nemsokára meg fogunk ismerni. (Taps)

Külön kérem Gagarin elvtársat, adja át forró, elvtársi, baráti üdvözlőnkét a béke nagy harcosának, Nyikita Szergejevics Hruscsov elvtársnak. (Lelkes, nagy taps.)

Kedves Gagarin elvtárs! További sok sikert és boldogságot kívánunk önnek és családjának. (Lelkes éljenzés és taps.)

S alig fejezte be utolsó szavait, amikor a lányok, akikről tudósításunk elején szölvünk, valóra váltották jól kigondolt tervüket: karjukon hatalmas vörös csokorral felrohantak az emelvényre, s virágaikkal megajándékozták Gagarin űrnagyot, s előbb egy bocsánatkérő mosolyt küldtek az űrhajós felesége felé, majd körülölelték és sorra megpuszították. A téren összegyűlt tö-

meg hangosan számolt: egy... kettő... — és zúgott a tapsvihár, az emelvényhez közelebb állók pedig felkiáltottak: „Hajrá, Gagarin!” A lenn maradt lányok pedig nevetve biztatták társaikat: „Helyetünk is...”

A kedves jelenet után újabb küldöttség lépett elő, ajándékot hoztak az űrhajósok: egy arany színű búzakosorút, amely ötágú, virágból készített vörös csillagot fon körül. Gagarin feje fölé emelte a kosorút, hogy a nagygyűlés minden részvevője jól láthassa a testvéri szeretet és barátság e kedves jelképét. Majd elhalkult a taps, az örömmujongás vidám lármája és a szinte ünnepi csendben előbb halkán, majd egyre erősebben hangzott fel az Internacionálé. Budapest dolgozói és Gagarin űrnagy, a kozmosz meghódítója együtt énekeltek a munkásosztály himnuszát.

EMBERIBB ÉLET

Ma az újságírók gyakran használják ezt a kifejezést: „forr, pezseg a falu”. Persze ha csak úgy végigmegyünk egy falun, ebből keveset látunk. Most is csendesek, nyugodtak az udvarok, az árok szélén ott kapargálnak a tyúkok... A „forrás”, a „pezsgés” azonban mégis igaz. Az utóbbi három évben több mint egymillió parasztember szakított a régi, kisparaszti gazdálkodással, a megszokott étellel. Új körülmények közé kerültek és gyorsabban vagy lassabban megszokják az új helyzetet és változik gondolkozás módjuk. Új értékek, új szabályok irányítják törekvéseiket. A régi helyett új tulajdonságokat szereznek, képletesen azt lehet mondani — új ruhába öltöznek. Több mint 4500 szövetkezetünk van és ezek amellett, hogy búzát, kukoricát termelnek, húst, tejet, gyümölcsöt adnak a népgazdaságnak, olyan közösségek, olyan csodálatos „műhelyek” is, ahol új, közösségi emberekké alakulnak, formálódnak át a hajdani egyéni gazdák, cselédek, napszámosok.

Számomra mindig külön öröm, ha egy parasztemberből lett tisztelettel találkozom. Ők jelképezik igazán azt a változást, mely most falvainkban lezajlik. Hogyan lehetne például érzékelteni azt az utat, melyet Borbély István, a hajdani dunavecsei középaraszti megtett. Nincs még két éve, hogy csak hatszázadiknak írta alá községében a belépési nyilatkozatot. És még nagyobb rábeszélés kellett ahhoz, hogy vállalja az elnökséget a 3500 holdas új szövetkezetben. Sok fejfájás és álmatlan éjszaka következett ez-

után, de az 55 éves Borbély István, a tagság bizalmát élvezve — a szakemberek segítségével — az első nehéz évben is helytállt. Most viszont már minden könnyebb. Borbély István pedig már nem az, aki volt, amikor még kételyekkel küzdve hatszázadikként lépett szülőfalujában a közös útra. Most már egészen másképpen vélekedik a szövetkezésről, és sok új tudást, tapasztalatot szerzett. Ezt mondja: „Egy ilyen nagy családdal, mint a mi tsz-ünk, sok a gond. De mindannyian azon vagyunk, hogy előbbre haladjunk.”

Sokféle múlt, életfelfogás és szándék, sokfajta ember — volt napszámos, cseléd kevesebb és több földű gazda —, sok régi ellentét került most be egy szövetkezetbe. Módos gazdák, akik elvárták, hogy előre köszönjenek nekik, együtt dolgoznak most a hajdani napszámosokkal. Középaraszti és volt cselédek együtt ülnek a vezetőségi asztalnál. Új tekintélyek születnek és százezrek kerérik új helyüket a falu társadalmában. Milyen különös esetek adódnak! Milyen ezerszínű az élet! És bizony sokszor mindezt még nehéz elviselni. Sokszor még feltör a múlt. Néha a régi büszkeség még kibuggyantja: „Az enyém-ben dolgoztok, ti semmit sem hoztatok ide...” Vagy régi ellenérzések tolnak elő: „Vége a régi életnek, gazduram...” Közben telnek a hétköznapi és a mindennapi közös munka lassan, de állandóan koptatja a régi ellentétek sarkait és mind többen, aránylag hamar felismerik, hogy az új ma-

gyar faluban az ember értékmerője: a közösségért végzett jó munka.

Sok parasztember azért félt a szövetkezettől, mert azt hitte, hogy ott a szorgalmas és hanyag is egyképpen boldogul. Már az első hónapok, az első munkaegettség-előlegek eloszlatták ezt a kételyt. Hiszen a szocialista elosztási elv lényege éppen az, hogy aki többet és jobban dolgozik, az többet is kap. Annak tehát, hogy a jövedelemelosztási és a premiálási formák igazságosak legyenek, nemsokára a többszermelés, hanem a tagok közösségi tudatának a fejlődése szempontjából is nagy a jelentősége. Nincs ugyanis annál pusztítóbb és károsabb, semmi se rombolja jobban a munkakedvet, mint az, ha a tsz-tagok azt látják: sokan herdálják a közös vagyont és a „tűzhöz közellevők” ügyeskedéssel, csalással, többhöz jutnak, mint a szorgalmasak. Ilyen helyen nem fejlődhet a szövetkezeti öntudat, sőt, még annak is elmegy a kedve a közös gazdálkodástól, aki bizalommal kezdett hozzá.

Mi segíti még, és mi nehezíti a szövetkezeti tagok közösségi érzésének erősödését? A legfontosabb, mindennapi tapasztalat az, hogy a tagok a jól gazdálkodó szövetkezetekben érzik magukat otthonosan, magabiztosan. Ahol már évek óta 40 forint körül osztanak egy munkaegységre, ahol a tagok átlagos évi jövedelme a közösből eléri a tizenöt-tizenhét ezer forintot — mint például a nádudvari Vörös Csillagban — ott már minden „könnyebben megy”, ott előbb szót lehet érteni a tagokkal. Ilyen

szövetkezetben az emberek szocialista tulajdonságai is előbb kifejlődnek. A probléma épp a gyenge szövetkezetekben adódik: ezekben nehéz előremozdulni, elindulni a rendezettség, eredményesebb gazdálkodáshoz vezető úton. Gyakran küzdölmes út ez, hiszen éppen azok az eredmények hiányoznak, melyek a tagokat bizalommal töltik el.

Nem szabad azonban türelmetlenkednünk. A szövetkezeti tagok egy részének még hosszú utat kell megtennie, sok kételytől kell megszabadulnia. Nem szabad azonban tétlenkedni sem. Azok, akik már öntudatban előbb járnak, sokat segíthetnek. Tudjuk, hogy a szövetkezeti tagok egy része, annak idején nem nagy meggyőződéssel lépett be a tsz-be, inkább sodródott a faluval. Ők sem akartak kimaradni. Még ma is vannak, akik az egy hold háztáji föld mellett még nem vették észre a közös 1500–2000 holdját, akikben még ma is ott a nyugtalanság. Velük sokat kell foglalkozni, de ők — a tapasztalat ezt mutatja — ismét „sodródni” fognak. Ha látják, hogy a közös gazdaság rendbejön, és jól oszít, akkor megváltoztatják tartózkodó magatartásukat. A szövetkezetek jövője elsősorban nem rajtuk múlik, hanem olyan „nyitott szemű”, tapasztalt embereken — mint például Ács József, Brassó Zsigmond vagy Baracsai Lukács, a dömsödi Dózsa Tsz-ben —, akikben él a hit és a bizalom a szövetkezés jövője iránt és odaadón, szorgalmasan dolgoznak.

Most falvainkban új és rokonszenves paraszti jellemvonások születnek. A hajdani maguknak élő, félrehúzó egyéni gazdák kö-

zül ezren és ezren elnökök, elnökhelyettesek, vezetőségi tagok, ellenőrző bizottsági tagok, brigádevetők, munkacsoportvezetők lettek. Kisebb, nagyobb közösségek gondja nehezedik vállukra. Tíz-és tízezeren kaptak „új rangot” falvainkban, paraszttársak bizalmából. A legtöbb közülük már sikeresen átessett a tűzkereszteségen és most is nap nap után megteszik, ami tőlük telik. Közben sok tapasztalatot szereznek, tanulnak, művelődnek, olvasnak, vitatkoznak, okosodnak. És nemsokára, hanem az egyszerű tagok is változnak. E három év alatt a szövetkezeti közgyűléseken, brigádmegbeszéléseken, tíz- és tízezeresek mondták el a „szűzbeszédüket”. Kifogásoltak valamit vagy javasoltak, de szinte mindannyian az igazságért, az előrehaladásért emeltek szót. Néha még csak egy-két szavasak voltak ezek a beszédek, de — ez a fontos — elhangzottak.

Valóban új paraszti élet formálódik. Olyan, amelyik mentes lesz az embertelenségtől, a kapzsiságtól. A gyerekek a „juss” miatt nem várják majd öreg szüleik halálát. Az örökösödési perek förtelmei nem gyűlöltetik meg örökre testvért a testvérről. Nem a föld utáni hajszja jelenti majd az élet egyetlen értelmét. Nem a holdak száma dönti el, ki kit „szeret”, hanem az igazi, őszinte érzelmek.

Ma sok pohár összecsendül az alkotmány napi ünnepségeken, Hajdani cselédek, napszámosok, középarasztiok a pusztáról, az alvegről és a felvegről koccintanak, igaz barátsággal. Ők már egyek a munkában, egyek a szórakozásban...

Emberibbé válik falun is az élet.

Tóth Benedek